

Афіцыйна

Імёны адраджэння

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 4 студзеня падпісаў указы аб прысуджэнні прэміі “За духоўнае адраджэнне” і спецыяльных прэміяў дзеячам культуры і мастацтва па выніках 2017 года. Пра гэта паведамілі ў прэс-службе Кіраўніка дзяржавы.

Калектыў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі адзначаны прэміяй “За духоўнае адраджэнне” за працу па факсімільным аднаўленні і папулярызацыі кніжнай спадчыны Францыска Скарыны.

Сярод лаўрэатаў таксама Беларускі саюз жанчын, уганараваны за плённую працу па ўмацаванні інстытута сям’і, ахове мацярынства і дзяцінства, актыўную дабрачынную дзейнасць.

Калектыў Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Мікалая Аляксандрава атрымаў узнагароду за значны ўнёсак ва ўмацаванне ідэй чалавечасці, дабрачыннасці і міласэрнасці.

Праціерэй Віктар Перагудаў, настояцель прыхода храма прападобнай Еўфрасініі Полацкай у гарадскім пасёлку Івянец Валожынскага раёна Мінскай вобласці ўганараваны за заслугі па арганізацыі сацыяльнай дапамогі дзецям-інвалідам і іншым катэгорыям грамадзян.

Муфты Мусульманскага рэлігійнага аб’яднання ў Рэспубліцы Беларусь Абу-Бекір Шабановіч узнагароджаны за значны асабісты ўнёсак у захаванне духоўных каштоўнасцей і традыцый мусульман Беларусі.

Па выніках 2017 года таксама прысуджаны дзесяць спецыяльных прэміяў Прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва.

Сярод іх — аўтарскі калектыў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў у складзе Паліны Амеляновіч, Канстанціна Касцючэнка і Глеба Отчыка, адзначаны за рэалізацыю праекта комплекснага мастацкага афармлення храма ў гонар святых Космы і Даміяна ў аграгарадку Вішнева Мінскай вобласці.

За значны ўнёсак у развіццё тэатральнага мастацтва, паспяховае правядзенне мерапрыемстваў, прысвечаных 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, спецпрэміяй уганараваны Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі.

Заканчэнне — на старонцы 2.

Юбілеі, якія павінны натхняць

Хочацца верыць, толькі што распачаты год будзе поўным падзей і здзяйсненняў — у тым ліку, і творчых. Але таксама ён павінен стаць добрай нагодай згадаць пра нашы набыткі. Балазе, 2018-ы выдаўся фенаменальна багатым на юбілеі беларускіх мастакоў. 2 студзеня грамадскасць адзначыла 95-годдзе мэтра айчыннага жывапісу Віктара Грамыкі. А ўслед ідзе цэлы россып угодкаў (круглых, “авальных”... не важна) нашых выбітных творцаў — тых, хто ствараў надвор’е ў мастацтве Беларусі ХХ стагоддзя. Зрэшты, не толькі Беларусі, а ў некаторых выпадках нават і не столькі. І не толькі ў мінулым стагоддзі — гэтыя постаці вызначылі ход развіцця мастацкай думкі на доўгія гады наперад. Каб у мітусні надзённых клопатаў нагадаць пра гэтыя важныя даты, мы вырашылі стварыць свой календар юбілеяў, абраўшы для яго 12 важных для беларускага мастацтва ХХ стагоддзя постацяў.

Старонкі 3 — 14.

Беларускі народны календар-2018

Народны календар — гэта сістэма сталых ці рухомых свят, прысвяткаў, абрадаў, гульняў, звычаяў, што замацаваны ў фальклоры. Уяўляе пераважна спалучэнне язычніцкай і хрысціянскай культур. Гэта — фальклорны календар: ён складзены на аснове хранонімаў, якія зафіксаваны ў вуснай народнай творчасці беларусаў і ўключае традыцыйныя арыенціры на сельскагаспадарчыя работы і адпачынкі ў гадавым, сезонным, месячным і іншых цыклах-рытмах.

Сістэматызаваны беларускі народны календар у складзе з велікодна-валачобнымі песнямі, якія ў строгай храналагічнай паслядоўнасці апісваюць традыцыйныя прысвяткі і святы ў тым ліку тыя, што закансерваліся ў непараўнальных паэтычных узорах як Навагоддзі / Навалецці, з’яўляецца нашым шэдэўрам і фенаменальнай з’явай сусветнай нематэрыяльнай культуры.

Старонкі 2, 15.

Імёны адраджэння

(Заканчэнне.

Пачатак на старонцы 1.)

Узнагароды за значны ўклад у захаванне гістарычнай спадчыны Рэспублікі Беларусь і выданне кнігі-альбома «Нясыж. Палацава-паркавы ансамбль. Збор зброі і даспехаў» ўдастоены **намеснік дырэктара Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясыж» Сяргей Егарэйчанка**.

Калектыву Кастрычніцкага раённага дома рамёстваў атрымаў прэмію за значны ўнёсак у захаванне і папулярызאцыю традыцыйных ткацкіх рамёстваў, актыўную выставачную дзейнасць.

Спецыяльная прэмія прысуджана **калектыву «Мінсканцэрта»** за рэалізацыю культурнага праекта ў рамках правядзення летняга музычна-турыстычнага сезона ў Верхнім горадзе.

Узнагароды ўдастоены калектыву **Лідскага раённага цэнтра культуры** і народнай творчасці за рэалізацыю праекта “Ад мінулага дзё сучаснага”, прысвечанага адраджэнню ўнікальных тэхнік шматніткавага ткацтва Панямоня, і стварэнне калекцый традыцыйнага і сучаснага нацыянальнага адзення.

Узнагароды ўдастоены калектыву **Лідскага раённага цэнтра культуры** і народнай творчасці за рэалізацыю праекта “Ад мінулага дзё сучаснага”, прысвечанага адраджэнню ўнікальных тэхнік шматніткавага ткацтва Панямоня, і стварэнне калекцый традыцыйнага і сучаснага нацыянальнага адзення.

Калектыву Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі адзначаны за рэалізацыю маштабных творчых праектаў “Талент краіны”, “Дахрананне”, “Велікодны фестываль”, накіраваных на развіццё здольнасцяў таленавітых дзяцей і моладзі.

Узнагароды таксама ўдастоены член Беларускага саюза мастакоў **Валерый Славук** — за значны асабісты ўклад у развіццё нацыянальнай школы станковай і кніжнай графікі, правядзенне выставы “Планета Славук”, персанальных выстаў у Мінску і рэгіёнах Беларусі.

Сярод лаўрэатаў і **аўтарскі калектыв галоўнай дырэкцыі “Агенцтва тэлевізійных навін” Белтэлерадыёкампаніі** ў складзе Аляксандра Атрашэўскага, Антаніна Станкевіч і Руслана Туркова, адзначаны за стварэнне хранікальна-дакументальнага серыяла “Справа жыцця”.

Калектыву выдавецкага цэнтра “Марка” РУП “Белпошта” ўзнагароджаны за значны ўклад у захаванне духоўнай спадчыны Рэспублікі Беларусь, стварэнне высокамастацкіх паштовых марак да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, іншых знамянальных падзей у гісторыі і культуры Беларусі.

Калектыву выдавецкага цэнтра “Марка” РУП “Белпошта” ўзнагароджаны за значны ўклад у захаванне духоўнай спадчыны Рэспублікі Беларусь, стварэнне высокамастацкіх паштовых марак да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, іншых знамянальных падзей у гісторыі і культуры Беларусі.

Калектыву выдавецкага цэнтра “Марка” РУП “Белпошта” ўзнагароджаны за значны ўклад у захаванне духоўнай спадчыны Рэспублікі Беларусь, стварэнне высокамастацкіх паштовых марак да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, іншых знамянальных падзей у гісторыі і культуры Беларусі.

Калектыву выдавецкага цэнтра “Марка” РУП “Белпошта” ўзнагароджаны за значны ўклад у захаванне духоўнай спадчыны Рэспублікі Беларусь, стварэнне высокамастацкіх паштовых марак да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, іншых знамянальных падзей у гісторыі і культуры Беларусі.

Газета КСМБГУРА <p>Выдаецца з кастрычні 1991 года. Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выданае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Галоўны рэдактар — Ілья Васільевіч СВІРЬЦІН; намеснік галоўнага рэдактара — Вераніка МОЛАКАВА; адказны сакратар — Юрый КАРПЕНЧЫК; рэдактары аддзелаў: Надзея БУЦІВІЧ, Яўген РАПІН; аглядальнік рэдакцыі: Дар’я АМЯЛЬКОВІЧ; настаўнік ПАНКРАТАВА, Геннадзь СІВІХІН, Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ; спецыяльны карэспандант: Пётр ВОСІЛЕВІЧ; Алег КІМІЧ; карэспандант — Ганна ШАРКО; фотакарэспандант — Сяргей ЖДАНОВІЧ; мультымедыйны рэдактар — Наталія ОБАД; карэктар — Маа ХУТКОВА, Сайт: www.kimpress.by. E-mail: kultura@tut.by. Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Тэлефоны: (017) 286 07 97, (017) 334 57 23. Тэлефон-факс: (017) 334 57 41. Рэкламны адрас: тэл. (017) 286 07 97, 334 57 41. Выдаецца — Рэдакцыйна-выдавецкім ўстановам “КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”. Дырэктар — СЛАБОДЗІН Ірына Аляксееўна; першы намеснік дырэктара — КРУШЫЦЫНСКАЯ Людміла Аляксееўна. Прыёмная: (017) 334 57 41. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Бухгалтэрыя: (017) 334 57 35. Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаснае імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар пашпарту, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, заробкі, адрас. Аўтары рэдакцыі не адказваюць за верагоднае меркаванне аўтара моцна не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары насюць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў. *Матэрыял на правах рэкламы. © “Культура”, 2018. Наклад 4 265. Індэксы 63875, 638752. Рознічны кошт — па дамоўленасці. Падпісаніе у друк 05.01.2018 у 18.00. Замова 55. Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Беларускі Дом друку”. ЛП № 02330/196 ад 30.04.2004. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск.</p>	
---	--

на Грамніцы нап’ешца певень вадзіць,
то на Юр’я наецца вол травыці”, “Гра­мніца — х­леб­у па­ла­ві­на”.

4. н.***Па­мі­наль­ні­ца**. Канец Па­мі­наль­на­га тыд­ня. Ка­лі “вез” у нядзелю, то авёс­ трэба сець на 9-м тыдні, ка­лі ў панядзе­лак — то на 8-м, ка­лі ў сераду ці ча­пер — то па­ка­лі­лі “дз­е­ся­цін­кі дзе”.

5. п.***Ра­бы тыд­зень, Вя­се­ль­ні­ца, Раз­ві­талыны, Сы­ра­пус­ны тыд­зень**. Тыд­зень перад Мас­лені­цай. Які добры дзень на Мас­лен­ным тыдні, у той дзень ад Іліі сеялі лён. Дзіў­чаты вешалі “ка­лод­кі” не­жа­натым хлопцам. *А­е­та*. Ка­ро­ві­на свя­та. “Х­ле­б і соль свя­той­а­ А­га­ты не пу­сціш бяды да хаты”.

6. а. **Па­ў­зі­ма­на А­кс­і­ня**. “На А­кс­і­ні мя­се”, *Даро­га*. “Па Даро­це вы­са­х­нуць хусты на плоце”.

11. н. **І­г­нат**. “І­г­нат Гра­м­ні­чан раі”.

14. с.***Лы­ся­я се­ра­да**. Пра­та­лі­ны-за­лы­сыны. **Се­ра­да Па­мя­ло­ва­я* (пач. Вя­лі­ка­га по­сту ў ка­то­лі­цаў). *Тры­фан*. “На Тры­фа­на зору — вяс­на по­зі­я­я”. *Ва­лі­ці­ца*. Свя­та за­ка­ханых.

15. ч.***Б­ла­гі­ты ча­пер**. Ту­ма­но­вы

там. “Свя­тыя Са­ра­кі на­пе­рад пайшлі”. Свя­та птушак. Пры­ля­тае 40 вы­ра­ў. “Свя­тыя Са­ра­кі ў поле са­ху ва­ла­калі”. **Пры­ска**. “На свя­то­га Пры­ску пра­б’е лёд і пліска”.

23. пт.***Па­х­валь­ная пя­тні­ца**. Мы­ш­цё дзе­жак.

24. сб.***Па­х­валь­ная суб­ота**. Не тры­мелі крос­на­мі, каб гром не гр­ы­меў.

25. п. н.**Паль­мо­ва няд­зе­ла*. “Вяр­ба б’е, не я б’ю”. **Ры­гор**. “На Ры­го­ра зі­ма ідзе ў мора”. *Даб­ра­веш­чанне, Зас­та­ва­нне*. “І птуш­ка г­н­яз­да не кладзе”. Пры­лёт бу­с­ла­ла. Гу­кан­не вяс­ны. Бы­ло Новым го­дам. “Пе­р­ша свя­та — но­ва лет­ца, Бла­га­веш­чан зям­лю су­шыць”.

26. п. Пачатак **“Вербонага тыдня**. **Мі­к­ла­ва­веш­чы­ны** (да 7 красавіка). За­ба­ро­на на “за­пас­ва­нне” кароў.

27. а. **Ары­на**. “На Ары­ну сей ка­пус­ту ў рас­ні­да­ках”.

30. пт.**Г­ра­ва­я, Пе­ра­па­ў­на­я, се­ра­да**. За­сы­ро­гі ад гра­ду і дажд­жа.

5. сб. **Ля­лі­чык**. Свя­та Ля­лі — да­ч­кі Ла­ды.

6. н. **Ю­р’е**. Свя­та жывёлы. “Як дождж на Ю­р’я — хлеб бу­дзе і ў ду­р­ня­і”. А­бра­д “Ст­ра­ла”.

МАЙ

1. а. **Кузь­ма**. “Май Кузь­ма з мор­к­ві­най су­стра­кае, а Па­хом з гур­ком”.

2. с.***Т­ра­ва­я, Пе­ра­па­ў­на­я, се­ра­да**. За­сы­ро­гі ад гра­ду і дажд­жа.

5. сб. **Ля­лі­чык**. Свя­та Ля­лі — да­ч­кі Ла­ды.

6. н. **Ю­р’е**. Свя­та жывёлы. “Як дождж на Ю­р’я — хлеб бу­дзе і ў ду­р­ня­і”. А­бра­д “Ст­ра­ла”.

7. п. **А­лі­сей**. “Пры­шоў А­лі­сей — авёс ка­саче”. **Ба­б­скі­я роз­бры­кі**. Скокі жан­чын і ка­чан­не па зям­лі дз­е­лі ўра­д­лі­ва­сці.

8. а. **Марк**. “Дождж на свя­то­га Мар­ка — дык зям­ля, як ш­вар­ка”. *Ст­ані­слаў*. “Сей лён на Ст­ані­сла­ва — вы­рас­це як ла­ва”.

10. ч.***У­ш­це**. У­не­баў­ш­це­е па­на Езу­са. Свя­та ап­ты­ду жы­та.

Яры­слаў­на. Свя­та Яры­лы.

11. пт.***Г­ра­доб­ой­ны, Ле­та­ві­ты дзень** (Ві­лен­ская губ.).

13. н. **Якуб**. “На Яку­ба грэе­ло­ба”.

14. п. **Ма­ка­роў**. А­бра­ды ля­ва­лы.

15. а. **Барыс**. А­п­ля­ку­н по­ля і жывёлы.

17. ч.***У­ш­це**. А­бра­д “Ст­ра­ла”.

18. пт. **Ары­на Ра­ска­лі­ца**. Дзень вы­са­дж­ва­ння расад­ў ў Па­азер’і.

20. н.***Сё­му­ха, Зя­лі­ныя сват­кі**. Свя­та зе­лені. “На Ду­ха бу­дзе цё­пла і су­ха”. **Ан­то­ній**. “На свя­ты Ан­то­ній сей авёс для ко­ней, а як у­да­сца, дык і пра­дасца”.

21. п. **Іван Вес­на­вы**. А­п­ля­ку­н зем­ля­ро­ла. “На Іва­на ка­ла­сок, а на Пят­ра пі­ра­жок”.

22. а. **Мі­ко­ла Вес­на­вы**. Свя­та пас­ту­хоў. “На Іва­на ка­ла­сок, а на Пят­ра пі­ра­жок”.

23. с. ***Т­ра­ва­я се­ра­да**. Зі­лот. “Сей пш­а­ні­цу на Зі­ло­та, і яна бу­дзе як з­ла­та”.

24. ч. **Ма­кей**. “Мо­кра на Ма­кея — і лета не прасу­шыць”. **Кі­ры­ла і М­я­ф­о­л**. Ка­лі дзень мо­кры — і лета бу­дзе мо­кра.

25. пт.***Сё­му­ш­ныя Дз­я­лы**. **Е­пі­фан**.

“На Е­пі­фа­на ра­ні­ца ў чыр­во­ным ка­п­та­не, неба з бар­ва­ю — гар­ча­е­е­ лета”.

26. сб.***Духавая субота, Зя­лі­ныя суб­о­та**.

27. н.***Сё­му­ха, Трой­ца**. Ку­льт прод­жаў і рас­лі­на­насці. “Па­ва­д­ж­ем Ку­ста пад гай зя­лё­нен­кы...” **Сі­да­ры**. “Пры­шлі Сі­да­ры — пры­шлі і сі­ве­ры”.

28. п. ***Ру­саль­ні­ца, Іван ды Мар’я**. Пра­віль­ныя вяс­ны. “На Гра­най­ні дз­е­лі Ру­сал­кі сяд­зе­лі...”. Па­хом. “Свя­ты Па­хом па­дзе в­я­п­лом”. “Сей агур­кі на Па­хом — бу­дзеш на­сць­ мя­хом”.

29. а. ***Ко­скі­я Вя­лі­кі­зень**. Свя­та ко­ды. *Ма­г­де­ла­на*. За­зы­лок пры­сва­ле.

30. с.***Г­ра­доб­ой, Се­ра­да Ру­саль­е**. Зда­бы­валі з ясе­ні свя­тыя агонь.

31. ч.***Наў­ся­я Трой­ца, Аб­лі­ва­ха**. Па­мі­на­нне. **Бо­жае це­ла, Зе­лі­ток*. **Ш­е­сць дзе­ў**. “Лён сей по­зі­н”. **Ка­п­аль­ная Ма­т­ро­на**. “У зям­лю на­х­му­ла”. **Ф­я­ло­т**. “Як на дубе ап­уш­ка — у Ф­я­ло­та поў­на аў­са ка­душ­ка”.

21. сб. **Ру­ф**. Ру­ф ру­шыць с­ня­гі.

23. п. **Ю­ры**. (Новы год па за­ды­ка­ю). “Пе­р­шае св­я­та — свя­ты Ю­р’я”, “Як з­я­зо­ля за­ку­куе за 12 д­ж­н да Ю­р’я на

КУЛЬТУРА
WWW.KIMPRESS.BY
№ 1 / 6 СТУДЗЕНЯ 2018 г.

КУЛЬТУРА
WWW.KIMPRESS.BY
№ 1 / 6 СТУДЗЕНЯ 2018 г.

галіся рос. ***Пятроўскі запускі**. Раз­ві­валі вян­кі. **А­ле­і­на, У­ля­на**. Дзень іль­ну.

4. п. ***Пятроўка (Петравіца)** Пятроў­скі пост да 11 ліп. Пятроў­ка-га­ла­доў­ка.

Васі­лік. “Ад Ва­сі­лі­ца і са­ла­вей блі­з­ка”.

5. а. **Дзень Еф­ра­сі­ні­і По­лаш­кай**. Хал­дзі­лі ў По­лацк па­ка­лі­ні­ца і аб­ра­ка­ца.

7. ч.***Дз­я­ці­тык**. Пе­ра­вод у­ня­таў у пра­ва­слаўе. “Дз­я­ці­ць ягод­зін на вет­цы”.

Ян. “Рой перад Я­нам — п­ча­ляр бу­дзе па­нам”.

8. пт.***Дз­я­в­я­ту­ха**. Дзень ад на­вал­ні­цы.

13. с. **Е­ра­мей**. *Ан­то­ній*. “Ан­то­ні, ад­дай ко­ні”.

14. ч.***Дз­я­сі­тык**. “Дз­я­сі­тык г­наі воз­іць”. **А­ры­на**. “На Ары­ну сей ка­пус­ту”.

15. пт.***Дз­я­сі­тка**. “Ко­сы то­чыць”, “Жы­та пас­я­вае”.

16. сб. **Лу­к’ян**. Паў­днё­вы ве­цер на Лу­к’я­на — на до­бры ўра­д­кай яравых.

19. а. **Ле­т­няе са­м­ста­в­н­не**. *У­сход — 04.37, за­ход — 21.45*. *Даў­жы­на д­ня — 17.08* *да­д­зін*.

6. п. **Барыс Палікоп**. “Барыс і Глеб — паспеў х­ле­б”.

7. а. **Ган­ны**. “Свя­ты Ган­ны ба­б­кі стаў­ляюць”.

9. ч. **Палікоп**. Па­ліць ко­ты. **Па­ше­ль­і­ям**. С­таў­ляў ад х­ва­ро­б га­ла­вы.

11. сб. **Лаў­ры**. “На Лаў­ры­на сп­ша­й да мль­на”.

12. н. **Сі­а**. **Жы­та** сей.

14. а. **Ма­ка­вей, Пе­ршы Спас**. Свя­та ма­ку і ме­ду. **Спа­саў­ка**. Пост да 28 жніў­ня.

15. с. **Базыль**. “Ба­зыль авеч­кам воў­ну дае”. *Пра­чы­стая, Зе­ля­на*. “Пры­ш­ла Пра­чы­стая — ста­ла по­ле­чы­ста”.

16. ч. **Ан­то­на Ві­хва­рэ**. **Ро­х**. “Кір­маш на па­не­на­к”.

17. пт. **Еў­да­к­ія**. Агур­кі збі­рае.

19. н. **Яв­лі­чы­ны Спа­с**. Свя­та са­да­ві­ны.

23. ч. **Лаў­рон** — свя­та мль­на­ра.

24. пт. **Баў­тра­мей**. “Св. Баў­тра­мей вы­сы­лае бу­сло­у па дз­я­ей”. “Пры­шоў Баў­тра­мей — жы­та на зі­му сей”.

27. п. **Мі­хей**. Вы­ста­паюць бру­с­ні­цы.

28. а. **Пра­чы­стая**. Свя­та ўра­д­жа­ю.

29. с. **Тры­і Спас**. Свя­та х­ле­ба. **Ян**. “Ян

на лета пры­шоў, а ўжо вое­нь­ знай­шоў”.

30. ч. **Мі­ро­ны Ве­тра­го­ны**. “Пыл па даро­зе го­няць, па пры­гож­ым ле­це сто­г­нуць”.

31. пт. **Ф­ло­р і Лаў­р**. Свя­та ко­ней. **А­ра­бі­на­выя дзень і ноч**. “Су­хая” на­вал­ні­ца.

21. ч. **То­д­ар**. “На То­д­а­ра рас­а — ка­на­пель па­ла­са”.

22. пт. **Кі­ры­ла**. Па­чы­налі ка­са­ві­цу ў Па­азер’і.

23. сб. **Ку­па­ла**. У ста­ражытн. — Новы год/лета.

24. п. **Ян Ку­па­ль­ны**. “Сон­ца трае”.

25. п. **А­па­н­дрэй**. “Хто на Нуп­рэ­я пасее грэч, той бу­дзе блі­ны печ”.

25. а. **А­ку­лі­на Гра­чы­ш­ні­ца**. Се­ліл грэч­ку. **За­ды­ра­чы­гост**.

28. ч. **А­мо­с**. “Пры­шоў А­мо­с — ця­гне ў­то­ру авёс”.

29. пт. **Ці­хан**. “Пеў­чыя птуш­кі за­ці­хаюць”. *Пят­рок*. “Да Пят­ра зя­зы­лок­ны ку­ва­ка­ці”.

10. п. **Ма­шэй**. А­ба­рон­ца ад п’ян­ства.

11. а. **Ка­лі­на­віч, Іван Кр­ы­ва­ў­ны**.

13. ч. **Кі­ры­ян**. Жу­рав­ель збі­раецца ў вы­раі.

14. пт. **Сымон**. А­бра­д “жа­ні­ш­бы ко­мі­на”. (Асе­няе Навалеш­це/На­ва­го­д­дзе з 1493 г.). За­к­ры­ва­нне зям­лі. **Ба­бі­на ле­та**.

Уз­ві­жа­нне.

19. с. **Пу­лы, Мі­хал**. “Мі­хал з по­лі спі­хаў”.

21. пт. **Ба­гач**. **На­рад­ж­і­н­не Бо­жае Ма­ш­і**. Свя­та за­кан­чэн­ня ўбор­кі зер­не­вых. **Засі­д­кі**.

24. п. **Та­до­ра**. “На Та­до­ра ўсе­я­кае ле­та за­кан­ч­ва­ецца”.

25. а. **Асе­няе раў­над­зен­ства**. *У­сход — 07.01, за­ход — 19.02*.

8. с. **Стаў­роў­скі Дз­я­лы**.

27. ч. **Зь­ва­ж­анне**. Свя­та за­к­ры­ва­ння зям­лі на зі­му. **Га­дзю­кі** — у ку­чу.

29. сб. **Мі­хал**. “Ка­лі на Мі­ха­ла з по­ў­на­чы ве­цер вее, то не май на на­лво­ре на­дз­еі”. **С­п­ы­ян**. “Свя­ты Са­п­ьян ды ля­ны пас­ца­лаў”.

21. пт. **Ба­гач**. **На­рад­ж­і­н­не Бо­жае Ма­ш­і**. Свя­та за­кан­чэн­ня ўбор­кі зер­не­вых. **Засі­д­кі**.

24. п. **Та­до­ра**. “На Та­до­ра ўсе­я­кае ле­та за­кан­ч­ва­ецца”.

25. а. **Асе­няе раў­над­зен­ства**. *У­сход — 07.01, за­ход — 19.02*.

8. с. **Стаў­роў­скі Дз­я­лы**.

27. ч. **Зь­ва­ж­анне**. Свя­та за­к­ры­ва­ння зям­лі на зі­му. **Га­дзю­кі** — у ку­чу.

29. сб. **Мі­хал**. “

“Калядоўшчыкі ў Ракаве”.

СТУДЗЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ЛЕАНІД ШЧАМЯЛЁЎ

(5 лютага 1923 года)

Пражыць 95 гадоў — гэта дорага каштуе. І не проста пражыць як “поле перайсці”, а з лішкам увабраўшы ў сябе і цяжкія трыццатая, і “сороковые-роковые” Вялікай Айчыннай, і пасляваенныя вельмі складаныя палітычныя, сацыяльныя і культурныя метамарфозы ў краіне. Захаваць у сваім шчырым сэрцы той маральны фундамент, на якім трымаюцца такія “катэгорыі”, як пяшчота і мужнасць, дабрыва і душэўная чысціня, надзея і вера ў тое, што чалавеку, нягледзячы ні на што, будзе заўсёды ўтульна, камфортна ў гэтым свеце...

Леанід Шчамялёў — гэта не толькі лідар беларускага выяўленчага мастацтва на працягу апошніх, скажам, чатырох дзесяцігоддзяў, але і адзін з найбуйнейшых прадстаўнікоў нацыянальнай культуры наогул. У той жа час, ён даўно ўжо выйшаў за рамкі, так бы мовіць, беларускай творчай “ментальнасці” і “рэгіянальнасці”. Яго папулярнасць у краінах бліжняга і дальняга замежжа — таму пацвярджэнне. Сёння ў нашым мастакоўскім племені, у тым ліку і ў маладых творцаў, ужо рэдка можна сустрэць такую шчамялёўскую асаблівасць, як добразычлівасць — творчую і чалавечую. Відавочна, гэта яго ўнутраная сутнасць і трывалая аснова ўнікальнага таленту.

Таму жывапіс майстра прымаецца людзьмі незалежна ад іх нацыянальнасці, узросту, адукацыі, веравызнання, сацыяльнай прыналежнасці. Таму Шчамялёў — сапраўдны народны мастак (не толькі па званні, а і па пакліканні), бо творыць для людзей, і яны яму адказваюць шчырай любоўю.

Любоўю за падораную прыгажосць, за радасць і сонца, за цішыню мінскага зімовага ранку і барву восні Ракава і Валожына, за блакітнае неба вясны роднай для мастака Віцебшчыны і спякоту летняга івянецкага дня, за вабнае мроіва Лагойшчыны і палаючыя фарбы руж, за тую нашу гісторыю і культуру, што ён так ярка ўвасобіў пэндзлем на палотнах, за ўсе чароўныя, светлыя, захопленыя колеры, якія мы заўсёды называем “шчамялёўскімі”...

Барыс КРЭПАК

Экспазіцыя Мемарыяльнага музея-майстэрні Заіра Азгура.

ЗАІР АЗГУР

(15 студзеня 1908 — 18 лютага 1995)

Яго скульптурныя вобразы ведае літаральна кожны. Прыкладам, манументальны ансамбль, створаны Азгурам на плошчы Якуба Коласа, стаў адной з візуальных візітовак Мінска ды і ўсёй Беларусі. А ўсяго за сваё доўгае жыццё Заір Азгур стварыў болей за тысячу работ!

Але мала хто ведае, што выбітны партрэтывыст, што стаяў ля вытокаў беларускай скульптурнай школы, праявіў сябе яшчэ і ў іншым рэчышчы — як грунтоўны, удумлівы мысляр. У яго кнігах змешчаны тыя адказы, якія могуць задаць кожнаму творцу і сучасніку і нашчадкі.

“Скульптура — галіна мастацтва, прызначаная самой сваёй прыродай славіць і ўзвялічваць чалавека і яго здзяйсненні” — так акрэсліваў ён сваю місію. Азгур заўсёды быў перакананы, што “для паспяховага руху чалавецтва наперад да ўсеагульнага дастатку карысна ў кожным індывідзе адкрываць і ўказваць яму самому і ўсім людзям лепшыя якасці чалавечай натуры”.

І калі зірнуць на творчасць Заіра Азгура ў маштабе, можна пераканацца, што гэта і сапраўды ягонае крэда. Сярод яго скульптурных партрэтаў — зусім не толькі камуністычныя лідары, але і, напрыклад, цэлая галерэя знакавых постацяў беларускай інтэлігенцыі, якія ўжо сталі хрэстаматыйнымі. “Прадмет маёй творчай увагі быў і застаецца адзін — чалавек, — сцвярджае сам мастак. — Мой сучаснік. І асоба, адлюстраваная ў гістарычным кантэксце, у руху часу”.

Здавалася б, скульптару не бракавала прызнання: ганаровыя званні, дзяржазовы, узнагароды... Ды, насаперак некаторым меркаванням, шлях мастака не быў уславы кветкамі. Але ў яго быў свой рэцэпт пераадолення цяжкасцяў. “Нават у самыя змрочныя гады, калі і мною таксама авалодвалі горыч ды расчараванні, я жыў і живу верай у перавагу ў чалавеку яго добрага, гэтак званага станоўчага пачатку. Раскрыццю добрага патэнцыялу, уласна кажучы, і прысвяціў я сваю творчасць, беручы за ўзор школу класічнага рэалізму. Лічу сябе праўдалубам у мастацтве”.

Мастак, які прыйшоў на свет яшчэ да пачатку савецкай эпохі, перажыў яе завяршэнне. “Я — сын свайго часу, — напісаў ён ужо на подступах да Браны Вечнасці. — Мяне ён гартаваў, цешыў, засмучаў, занурваў у сумневы і ўмацоўваў. Я ўвабраў у сябе яго азарэнні і яго аблуды, яго правату і яго памылкі. Мне было дорога, што ў мяне з’яўляліся нават нейкія заслугі перад ім”.

Л Ю Т Ы

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28

“Габелен Стагоддзя” (фрагмент).

САКАВІК

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

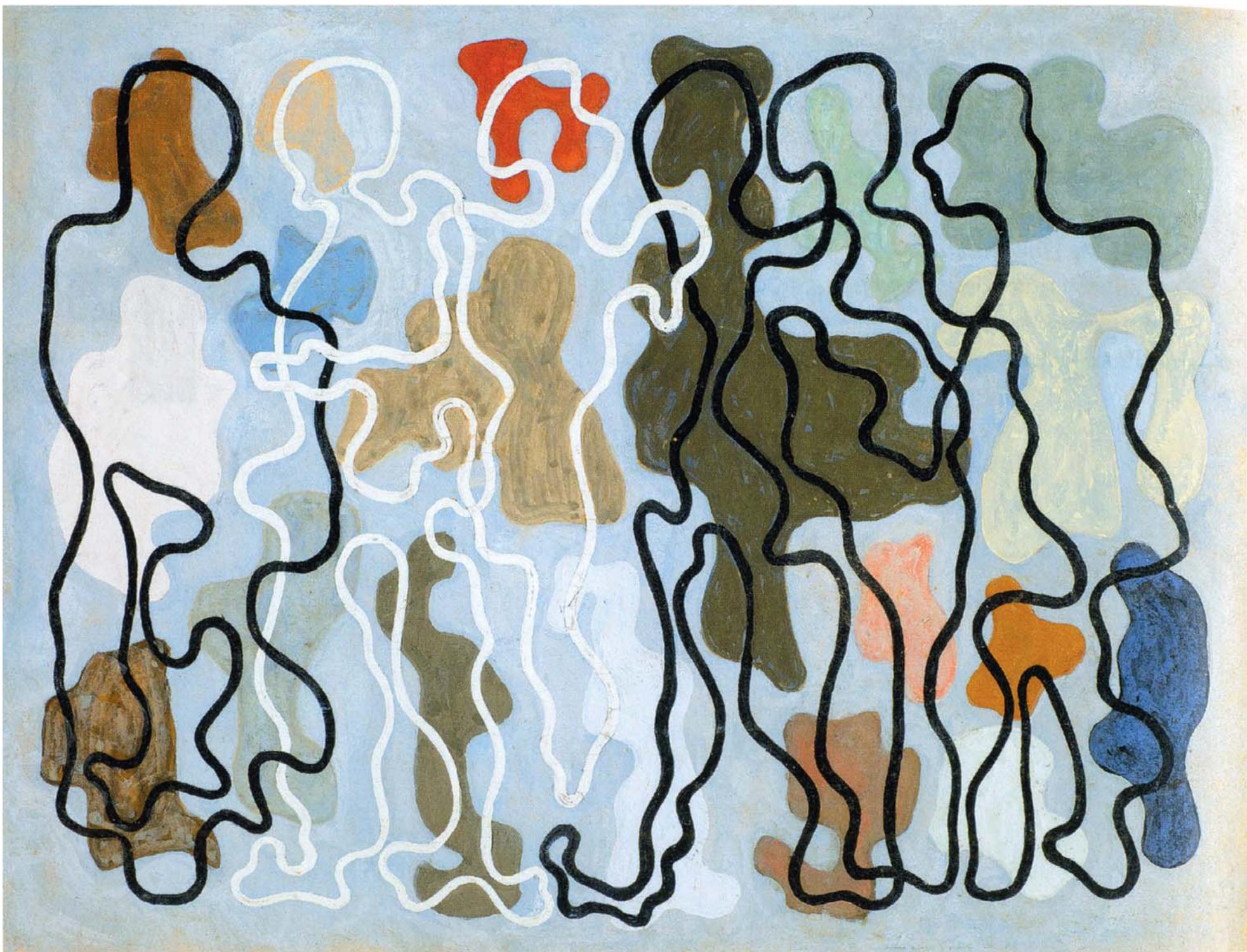
АЛЯКСАНДР КІШЧАНКА

(13 мая 1933 — 11 лістапада 1997)

Гэты мастак — сапраўды шматгранны. Сярод яго твораў — жывапісныя карціны, партреты і нацюрморты, мазаічныя пано, манументальныя габелены, арыгінальная рукатворная графіка, дэкаратыўная скульптура. І цяжка сказаць, што ён любіў больш: пісаць жаночыя абліччы, разважаць перад палатном аб вечных таямніцах космасу і кругаваго зямнога жыцця або вырашаць на практыцы складаныя пытанні архітэктурна-мастацкага сінтэзу.

А яшчэ ён склаў цудоўныя верлібры, выдатна выконваў раманы, вучыў маладых студэнтаў быць мастакамі, а не рамеснікамі. Сам быў далёкі ад прыстасавальніцтва. Да справы, якой служыў, адносіўся з глыбокай сур’ёзнасцю і захапленнем, і задачы сабе як мастаку ставіў зусім не простыя. Ці не таму такой цяжкай і цяжкім была тая дарога, якую прайшоў Аляксандр Міхайлавіч ад кавальных данскіх стэпаў дзяцінства праз метамарфозы ўкраінскага студэнцкага быцця, каб пасля сваё шчодрое сонечнае сэрца, свой бліскучы талент падарыць Беларусі. Наканавана было Кішчанку стаць сынам трох маці — трох славянскіх дзяржаў: Расіі, дзе нарадзіўся, Украіны, дзе атрымаў годную адукацыю, і Беларусі, дзе быў прызнаны народам, адзначаны дзяржаўнымі ўзнагародамі.

За сваё кароткае жыццё ён многае паспеў зрабіць: упрыгожыць нашу сталіцу буйнымі манументальнымі мазаікамі, стварыць грандыёзны “Габелен веку” і габелен “Чарнобыль” для ААН у Нью-Ёрку, намаляваць сотні жывапісных палотнаў, шмат чаму навучыў таленавітую нашу моладзь. Над якой бы тэмай і ў якім жанры альбо відзе мастацтва ні працаваў майстар — стваральнік “сусветнага рэалізму” — галоўным для яго заставалася высокае прызначэнне творчасці, яе першапачатковая гуманістычная місія. Працаваў як жыў і жыў як працаваў...

“Кампазіцыя”.

УЛАДЗІСЛАЎ СТРАМІНСКІ

(21 лістапада 1893 — 26 снежня 1952)

Перыпетыі лёсу гэтага мінчука настолькі ж пакручастыя і вар’яцкія, як і той час, калі яму давялося жыць. Ваенная кар’ера, чынны ўдзел у гераічнай абароне Асавецкай крэпасці (уключна з самым драматычным яе эпізодам — “атакай мёртвых”), цяжкае калецтва, знаёмства з зачаравальнай медсястрой, тулянні ў паслярэвалюцыйныя часы, уцёкі ў Польшчу, актыўная культурная дзейнасць у Лодзі, затым уцёкі на радзіму, у Беларусь, акупацыя, апала і галечка ў паваеннай ПНР... Нават цяжка падлічыць, колькі разоў яму даводзілася мяняць грамадзянства.

Але самы важны паварот лёсу адбыўся з ім у найскладаны момант жыцця. 22-гадовы інвалід вайны, які мог бы назаўсёды застацца яе ахвярай, адкрыў для сябе свет мастацтва. Там, нібы ў марскіх глыбінях, панавалі спакой, якога ўсім навокал так бракавала. Вельмі дзівіць, што ў сваім творчым крэда Страмінскі — зацятая фармаліст, які адстойваў права на аўтаномнасць мастацтва ад сацыяльных і палітычных павеваў. Праўда, абвешчаная ім канцэпцыя ўнізму знайшла большае ўвасабленне ў тэорыі, а не ў практыцы. Відавочна, жывапісец не хацеў бясконца эксплуатаваць адны і тыя самыя ідэі, нават вынайдзеныя ім самім. І таму ён так часта непадобны ў творах нават сам на сябе.

Ён здолеў настолькі выкшталтаваць сваю выяўленчую мову, што калі пачалася новая жahlівая вайна, адлюстроўваць яе жахі Страмінскі змог не праз уражальныя сюжэты і бурлівыя фарбы, а толькі тонкім выгінам ліній. Кра самаўным таму прыкладам стала графічная серыя “Заходняя Беларусь”, створаная мастаком у Вілейцы.

Само з’яўленне авангарднага мастацтва традыцыйна звязваюць з сацыяльнымі і палітычнымі катастрофамі XX стагоддзя. Хтосьці лічыць, што гэта была псіхалагічная рэакцыя, хтосьці нават вінаваціць у тых катастрофах і саміх авангардыстаў. Прыкладам, нават у абстрактных карцінах Страмінскага ў санацыйнай Польшчы кансерватары бачылі “прапаганду бальшавізму”. Зрэшты, тое было даўно. Цяпер несупынная стваральная дзейнасць гэтага мэтра авангарду (а для развіцця культуры і мастацкай адукацыі той жа Лодзі ён зрабіў папраўдзе багата — недарэмна ж нават усталяваўся выраз “Лодзь Страмінскага”) выклікае адно падзяку сучаснікаў. Дзякуючы, у тым ліку, і яму, усе зразумелі, што мастацтва — у адрозненне ад вайны — можа быць хіба пазітыўным.

Ілья СВІРЫН

КРАСАВІК

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

1

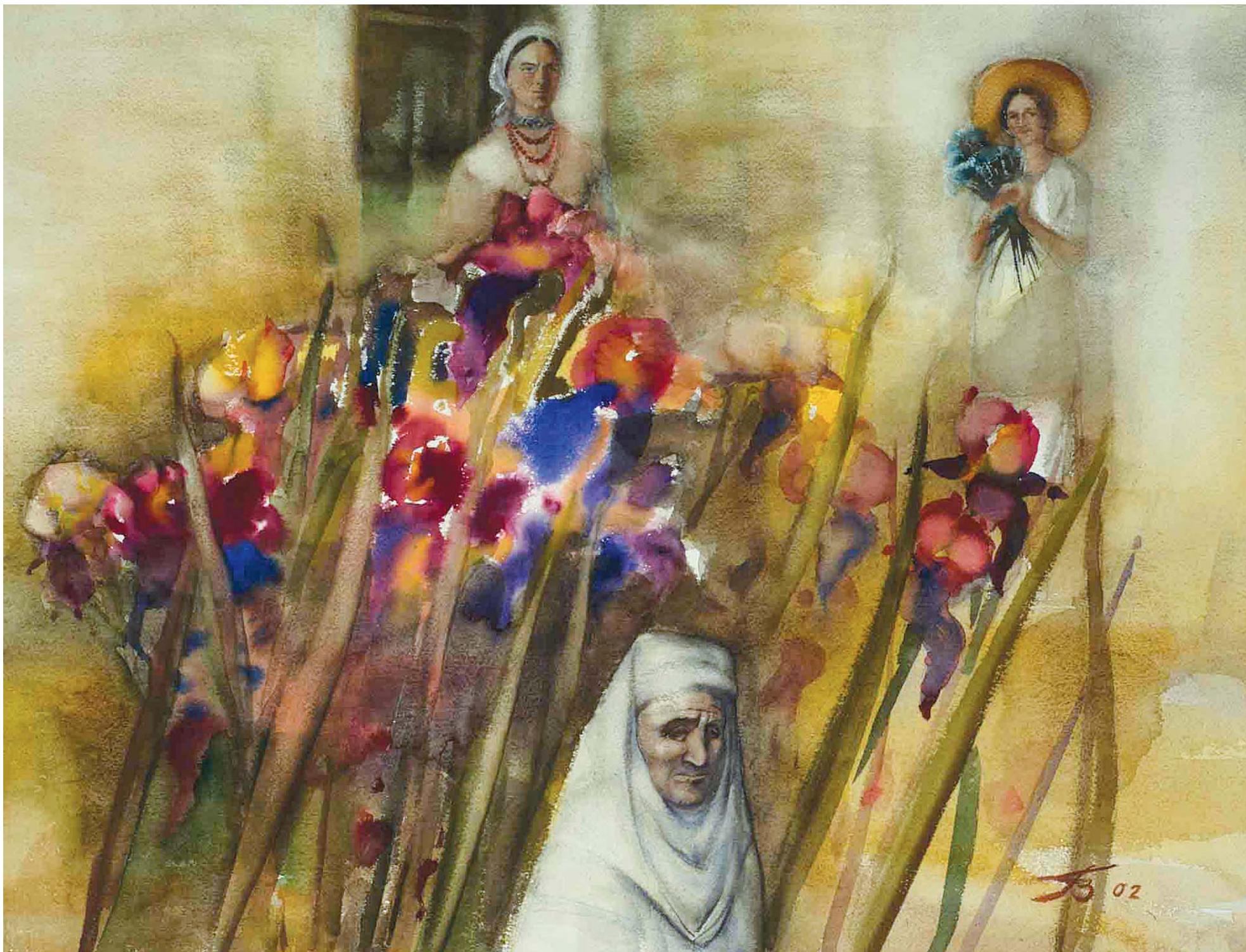
2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30

“Палессе”.

МАЙ

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

1 2 3 4 **5** 6

7 8 **9** 10 11 **12** **13**

14 15 16 17 18 **19** **20**

21 22 23 24 25 **26** **27**

28 29 30 31

ГАЎРЫЛА ВАШЧАНКА

(20 чэрвеня 1928 — 14 лютага 2014)

Ён быў шчырым патрыётам зямлі беларускай — без дэманстрацыі напаказ. Бліскучым жывапісцам і педагогам, з-пад крыла якога выйшла некалькі пакаленняў манументалістаў. Суразмоўцам, з якім можна было гаварыць бясконца. Сумленным і прынцыповым, што датычыцца маральнага стрыжня чалавека да грамадства ў цэлым. Больш за шэсцьдзесят гадоў ён працаваў у мастацтве. Жывапісец яркай метафарычнасці, складанай алегарычнасці, які імкнуўся да шматпланавага змястоўнага падтэксту.

Апошняя прыжыццёвая выстава Вашчанкі называлася “Таямніца ночы”. Назва вельмі сімвалічная для ўсяго яго мастацтва. Гэта — плён шматгадовых роздумаў, якія былі навеяны і бяссонніцай, і нейкімі жыццёвымі эпізодамі, а таксама старадаўнімі павер’ямі ды легендамі. Бо ноч, па словах мастака, заўсёды захоўвае мноства таямніц. І тыя таямніцы — у шматлікіх яго палотнах: ад “Вячэрняй малітвы” да “Начнога блюза” і “Белавежскай поўні”...

Так, ноч для мастака — гэта толькі дзіўная падстава для гутаркі пра тое, што ёсць чалавек у сучасным свеце, што ёсць яго гістарычная памяць, у чым сэнс ягонага прызначэння на нашай грэшнай зямлі. Роздумы аб законах, тайнах і парадоксах часу — неад’емная адзнака вобразна-філасофскага мыслення творцы. Але ў яго тэма Часу часта шчыльна пераплятаецца менавіта з тэмай Памяці — якая для мастака заўсёды была ў творчасці, мабыць, самай ранімай у сваёй аголенасці, адкрытасці і... неабароненасці. І таму калі ўглядацца ў палотны Вашчанкі (напрыклад, у карціну “Памяць” ці серыю “Крылы”), можна задумацца пра мінулае і сённяшняе, пра нетрывалае і даўгавечнае, пра лёс чалавека і лёс мастацтва ў плыні часу, пра перазовы эпох, пачынаючы з біблейскіх часоў... Такім вострым шляхам набліжаўся мастак да той самай, так бы мовіць, прытчывай “формулы” вобразна-філасофскага іншазаканна аб грунтоўных уласцівасцях быцця.

Барыс КРЭПАК

“Паўднёвы краявід”.

УЛАДЗІМІР СТЭЛЬМАШОНАК

(6 лютага 1928 — 7 чэрвеня 2013)

Гэтае імя добра вядомае не толькі на прасторах нашай краіны, але і далёка за яе межамі. На радзіме продкаў жывапісца ў Асіповічах створана мастацкая галерэя яго імя, шмат манументальных твораў упрыгожваюць экстэр’еры і інтэр’еры гарадоў Мінска ды Салігорска, ён быў ганаровым грамадзянінам горада Трэнтан штата Нью-Джэрсі (ЗША), і ў свой час — старшынёй Камітэта Вярхоўнага Савета СССР па культуры, дзе прымаў актыўны ўдзел у распрацоўцы Закона аб культуры. А яшчэ — двойчы выбіраўся старшынёй Праўлення Саюза мастакоў БССР.

Але, канешне ж, мастацтва заўсёды было ў яго на першым месцы. Прага “ахапіць неахопнае” прымушала творцу працаваць і ў станковым жывапісе, і ў мазаіцы, і ў вітражы, і ў зграфіта, і ў акварэлі ды малюнку, і ў сцэнаграфіі. Наогул, ён быў чалавек вельмі шырокага дыяпазону — не толькі як творца, але і як грамадзянін, для якога ў аснове асноў заўсёды знаходзіліся стратэгічныя праблемы развіцця нацыянальнай культуры ды эстэтычнага выхавання моладзі.

Першая вядомасць прыйшла да яго, канешне ж, з напісаннем паяснога партрэта Якуба Коласа. Гэты жывапісны вобраз песняра-сейбіга трывала ўвайшоў у хрэстаматэю беларускай выяўленчай культуры. З наватарскага і яркага па задумцы палатна “ВХУТЕМАС. 1921 год” пачалася новая стыльвая эвалюцыя ў мастацтве Стэльмашонка. Яна грунтавалася на глыбокіх традыцыях народнай творчасці, нацыянальнага арнаменту, на духоўным асэнсаванні спадчыны ды гісторыі грамадскай думкі. І гэта яскрава выявілася ў карцінах “Свята ў камуне”, “Сыны Радзімы”, “Слова пра Беларусь”, “Славутасці Беларусі”, “Акцябрыны — чырвоныя хрэсьбіны”, серыі партрэтаў нацыянальных дзеячаў культуры. І калі назіраеш творчасць мастака ў цэлым — такое адчуванне, быццам увачавідкі “чытаеш” ды наноў асэнсоўваеш у фарбах і вобразах нашу вялікую гісторыю...

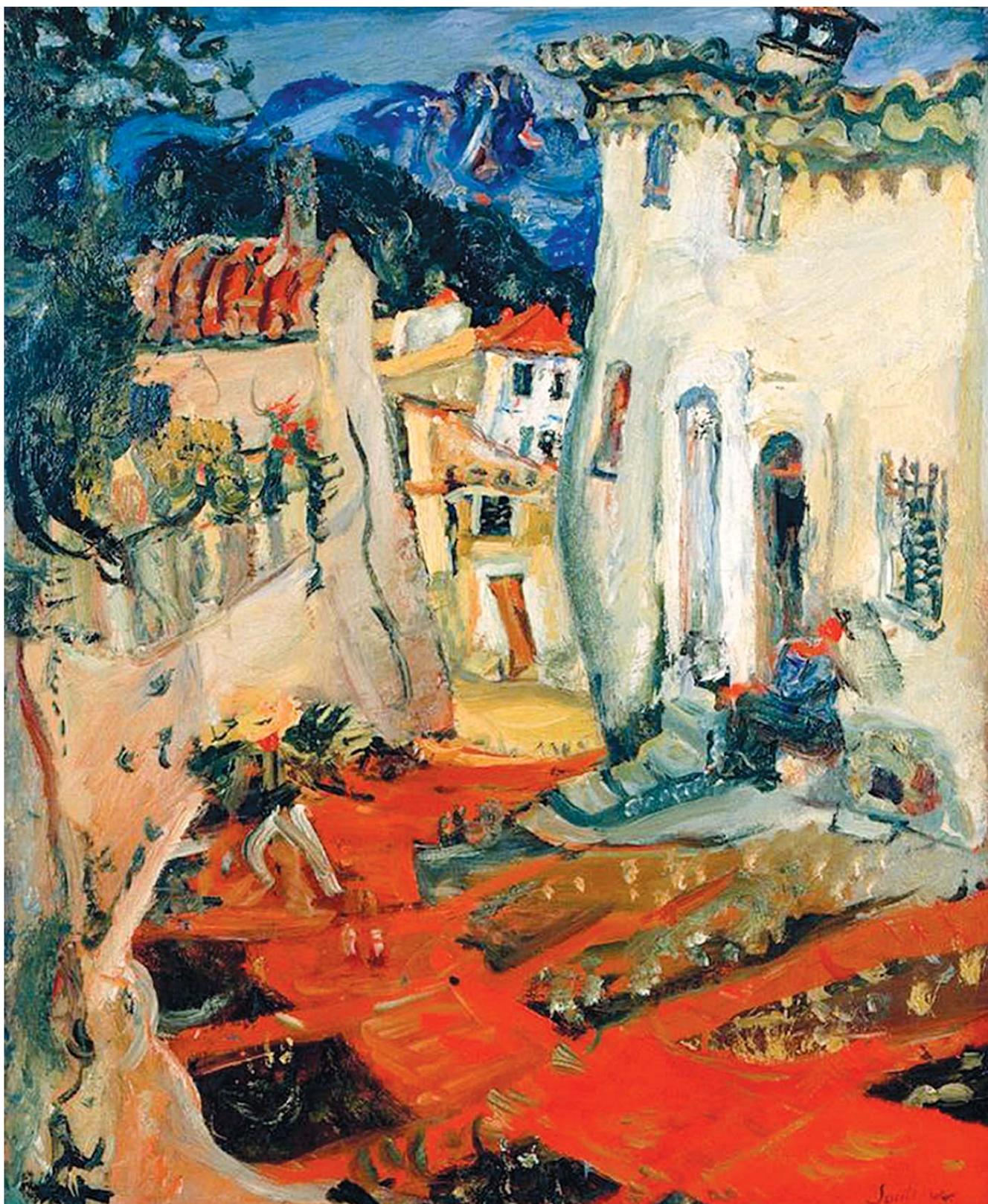
Аднойчы, на пачатку 2006 года, Уладзімір Іванавіч выказаў свае думкі пра будучыню Беларусі: “Мы рушылі ў вялікую ды нялёгкую дарогу, каб пабудаваць незалежную дзяржаву. На кожным шляху шмат прыпынкаў і паваротаў, бар’ераў ды ўхабаў, і мы павінны іх пераадоляваць. Ёсць, ёсць маякі, што асвятляюць нам дарогу. Яны перш за ўсё — у духоўнай прасторы. Яны выпраўляюць нас у далейшы шлях, умацоўваючы сілы. У будучыні — дабро. У будучыні — магніт. У будучыні — рэальнасць. У будучыні — нашы крылы. Але трэба ведаць і любіць сваю мінуўшчыну, калі яна з’яўляецца з пражытых глыбінь. Інакш — нельга...”

Барыс КРЭПАК

ЧЭРВЕНЬ

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

“Вуліца ў Кане”.

ЛІПЕНЬ

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ХАІМ СУЦІН

(13 студзеня 1893 — 9 жніўня 1943)

Імя Суціна ў Беларусі (ды і ўвогуле на постсавецкай прасторы) з’явілася “на слыху” толькі ў пачатку 1990-х. І ў гэтым — немалая заслуга газеты “Культура”, якая першай у рэспубліцы апублікавала вялікі матэрыял пра “забытага” мастака родам са Смiлавiч. Жывапісца, які па волi лёсу прынёс славу французскаму і ўсяму сусветнаму выяўленчаму мастацтву.

Словы Гамлета Time is out of joint (“Стагоддзе скажонае”) — найлепшы эпіграф да гратэскавай творчасцi Суціна, якая прасякнута адчуваннем непазбежнай катастрофічнасцi быццi і не ўпісваецца ні ў якія “-ізмы” ХХ стагоддзя — хаця многія мастацтвазнаўцы і спрабавалі “ўціснуць” творцу то ў адзін, то ў другі мастацкі кірунак. Па сутнасцi, ён не ўпісваўся і ва ўпарадкаваную плынь жыццi, бо быў як бы “рэччу ў сабе”, пакутніцкай уразлівай плошчу. Ён мог бы параўнаць сябе з бадлераўскім “бяссільным, нязграбным, смешным” альбатросам, з якога здзекуецца дзеля жарту грубая матрася. Суцін, які “пад аблокамі быў велічны і ўзнёслы”, не мог хадзіць па зямлі “сярод свету і лаянкі”, бо перашкаджалі яму “велiзарныя крылы”.

Вобразна кажучы, ён быў крылатым вандроўнікам, але меў... звярнуто інтуіцыю. Ён, можа, сам таго не ўсведамляючы, адчуваў увесь трагізм часу, трагізм жыццi “маленькага чалавека”, пакрыўджанага і зняважанага, увесь жах сваёй эпохі. Так жывёлы, птушкі і насякомыя адчуваюць набліжэнне стыхійнага бедства. Таму лёс Суціна, увесь яго душэўны склад, нягледзячы на безумоўнасць позняй славы, у такой жа ступені супярэчлівыя, як ягоны жывапіс, дзе чырванее і палае агнём кожны сантыметр палатна, яскрава выяўляючы разгубленасць і боль усяго нязграбнага, сапсаванага жыццi мастака.

Барыс КРЭПАК

“Канец лета”.

ЖНІВЕНЬ

ПН	АЎТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ВІТАЛЬ ЦВІРКА

(14 лютага 1913 — 11 чэрвеня 1993)

Гэты творца атрымаў адукацыю ў Маскве ў тая гады, калі ў Беларусі яшчэ не было ўласнай мастацкай ВНУ і па вялікую навуку трэба было выпраўляцца ў вялікі свет. Вучыўся Цвірка ў класікаў сацыялістычнага рэалізму, засяроджаных на жанравым жывапісе. Паводле логікі і ён мусіў стаць падобным да іх. Тым болей, што жанравы жывапіс на сацыяльную тэматыку тады лічыўся прыярытэтным у сістэме савецкай ідэалогіі. Ды нешта на гэтым полі Віталю Цвірку было няўтульна... На ягоным рахунку некалькі ідэалагічна вывераных карцін, для свайго часу надзвычай актуальных. Карцін, дзе дакладна адлюстраваны менавіта беларускія рэаліі. Гэтыя творы — неад’емная частка нашай выяўленчай культуры.

Але знайшоў сябе і сваё мастак у іншым жанры. Цвірку было наканавана стаць геніем беларускага краявіду. Ягонаму пэндзлю належаць і выдатныя, майстэрскія, нацюрморты. Уласна кажучы, ён умеў усё. Але вяршыня ягонай творчасці — краявід.

Ён здолеў па-новаму ўгледзецца ў звыклае, знайсці прыгажосць там, дзе іншыя бачылі сумнаватую рэчаіснасць. Традыцыйна беларускі краявід лічылі сціплым на формы, някідкім на фарбы. Зразумела, што таленавітыя майстры і ў гэтай камернасці знаходзілі своеасаблівую гармонію. Але Цвірка першы ўбачыў наш краявід як манументальны і велічны. Для Беларусі ён зрабіў прыблізна тое, што Сар’ян для Арменіі. Стварыў вобразы, якія існуюць паралельна з рэчаіснасцю і ўплываюць на ўспрыманне рэчаіснасці.

І дзіўная рэч: як чалавек імкнецца быць падобным на свой удалы партрэт, так і прырода ў нашых вачах падладжваецца пад краявід работы таленавітага майстра, што выявіў у вонкавым сутнаснае.

“Каложа”, “Ганча — рака партызанская”, “Беларускі пейзаж”... Амаль кожны краявід работы Віталю Цвірка часу ягонай творчай сталасці — шэдэўр. Стоячы на зямлі, ён нібыта ўбачыў Беларусь з Космасу. А можна сказаць інакш: у сваіх краявідах ён увасобіў Беларускі Космас.

Пётра ВАСІЛЕЎСКИ

“Залаты прамень”.

В Е Р А С Е Н Ь

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ВАСІЛЬ СУМАРАЎ

(7 снежня 1938)

Лічыцца, што творчасць і выкладчыцкая дзейнасць несумяшчальныя. Ня-мала мастакоў, якім даводзіцца зарабляць на хлеб настаўніцтвам, успрымаюць гэта як непазбежную нязручнасць. І даючы парады вучням, чакаюць імгнення, калі можна будзе вырвацца ў сваю майстэрню. Васіль Сумараў — іншы. Працу з таленавітымі дзецьмі ён заўжды лічыў неад’емнай часткай сваёй творчасці. Фактычна ў стасунках з вучнямі ён кіраваўся тэзаю, сфармуляванай вядомым расійскім паэтам: “Пусть на тебя он взглянет свысока, себя на миг считая за провидца. Художник, воспитай ученика, чтоб было у кого потом учиться”. Варта згадаць, што са студыі выяўленчага мастацтва пры Палацы тэкстыльшчыкаў у Мінску, якой спадар Васіль кіраваў дваццаць год, выйшла нямала тых, хто працягнуў навучанне і стаў прафесіяналам. Прычым іх уласны стыль не падобны на почырк Сумарава — што, безумоўна, таксама сведчыць пра талент настаўніка. Не кожнаму дадзена навучыць і пры гэтым захаваць унікальнасць асобы вучня.

Сумараў — мінчук. З гэтым горадам звязанае ўсё ягонае жыццё. Ды і славу ён прыдбаў, адлюстроўваючы мінскія рэаліі, якія аказаліся блізкімі і зразумелымі тым, хто ў Мінску ніколі не быў. Прысутнічалі ў савецкім ладзе жыцця тыя рысы, што ядналі людзей на прасторы ад Брэста да Уладзівастока. Вось гэтую ўніверсальнасць і адчуў мастак творчай інтуіцыяй. Ягонья палотны “Мой дом”, “Вяселле”, “Раніца салдацкая” маюць выразную мінскую прапіску, але нешта падобнае можна было сустрэць у шмат якіх іншых паселішчах вялікай дзяржавы.

Дэмакратызм і памкненне выклікаць у глядача станоўчыя эмоцыі былі вызначальнымі для ранняй творчасці Сумарава. Засталіся яны і на карцінах, створаных аўтарам у сталым веку. Хіба што ўзбагаціліся жыццёвым досведам і паглыбленым асэнсаваннем мінуўшчыны Беларусі. “Сказ пра Навагрудак”, “Зямля маці”, “3 веку ў век” — гэта таксама наша класіка. Рамантызм на тры-валым грунце рэалізму. Апошнім часам майстар віртуозна малюе краявіды і нацюрморты. Таму, як мы бачым, у творцы шмат іпастасяў.

Пётра ВАСІЛЕЎСКИ

“Францыск Скарына”. Помнік у Полацку.

КАСТРЫЧНІК

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АЛЯКСЕЙ ГЛЕБАЎ

(24 сакавіка 1908 — 2 кастрычніка 1968)

Урадженцу Смаленшчыны Аляксею Глебава ў 1917-м было дзевяць гадоў. Такім чынам, крыху “стараго свету” ён заспеў. Ды і паходжанне меў не пралетарскае — з сям’і святара. Сёння гэтым можна было б ганарыцца, а тады даводзілася ўтойваць, каб не трапіць у катэгорыю “сацыяльна чужых”. А калі гэты факт біяграфіі ўсё ж выявіўся, ён папсаваў мастаку шмат крыві і падчас вучобы ў Віцебскім мастацкім тэхнікуме, і пазней. І каб не заступніцтва ягонага настаўніка Міхала Керзіна, які прафесійным вокам угледзеў у хлопцу не абы-які талент, невядома, як склаўся б лёс будучага класіка сацыялістычнага рэалізму.

Вядомасць Глебава прынёс удзел у афармленні Дома ўрада і Дома Чырвонай Арміі ў Мінску. Гэтыя працы сталі для яго пропускам у тагачасную мастацкую эліту. Што і не дзіва: скульптару ад пачатку была ўласцівая грунтоўная пабудова кампазіцыі, дасканалая (амаль гіперрэалістычная) распрацоўка дэталей, пранікнёнасць у сутнасць вобраза.

Школай жыцця і важным чыннікам у фармаванні асобы стаў для мастака ўдзел у Вялікай Айчыннай вайне. Ёй прысвечаны цэлы шэраг ягоных знакавых твораў, і сярод іх — гарэльф “Партызаны Беларусі” манумента на плошчы Перамогі ў Мінску. Паводле творчай ментальнасці Аляксея Глебаў быў рэалістам, прыхільнікам акадэмічнай школы. Але акадэмізм ягоны — з добрым даважкам рамантызму, асабліва калі ён звяртаўся да гераічнага міфа Грамадзянскай вайны (“Атака”, “Першая конная”).

Самы славуты твор Аляксея Глебава — помнік Францыску Скарыну ў Полацку. Над вобразам Першадрукара скульптар працаваў дваццаць гадоў, а мо і болей. Да адкрыцця помніка, на жаль, не дажыў. Справу завяршалі ягоныя вучні.

Памяць пра Глебава была ўвекавечана, бадай, найлепшым для народнага мастака чынам. Яго імя носіць Мінскі дзяржаўны мастацкі каледж — сапраўдная кузня будучых мэтраў, якую ўжо не адно пакаленне выкладчыкаў і вучняў міжсобку называе Глебаўкай.

Пётра ВАСІЛЕЎСКИ

“Крэшчэнда”.

ЛІСТАПАД

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ЗОЯ ЛІТВІНАВА

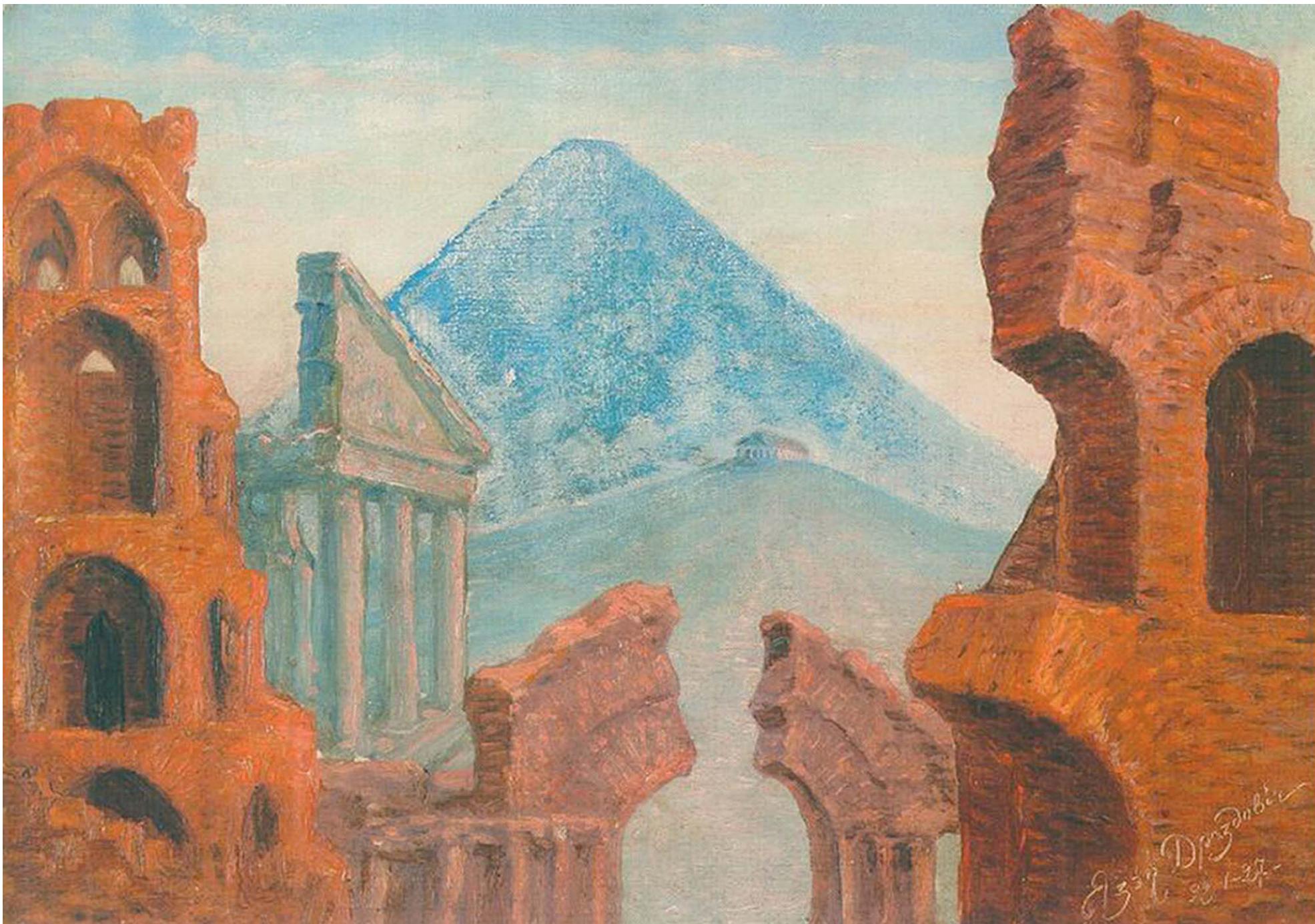
(27 лістапада 1938)

Культурны патэнцыял краіны звычайна канцэнтруецца ў сталіцы, але так склалася, што значная частка беларускіх мастакоў таго пакалення, да якога належыць Зоя Літвінава — не карэнныя мінчукі. Яны выхадцы з вёсак і мястэчак. Гэтая акалічнасць ставіць пад сумнеў шырока распаўсюджаную тэзу пра адвечны культурны кансерватызм вяскоўцаў. Тая ж Літвінава — не проста знакаміты мастак, але і творца авангарднага кірунку, наватар.

А прыехала спадарыня Зоя ў сталіцу з вёскі Старое Сяло на Гомельшчыне. Адукацыю атрымала ў Мінскай мастацкай вучэльні і Беларускам дзяржаўным тэатральна-мастацкім інстытуце. Паводле дыплама — мастак-манументаліст. Яе настаўнікамі былі знакамітыя творцы — Гаўрыла Вашчанка, Уладзімір Стэльмашонак, Аляксандр Кішчанка. Усе — асобы харызматычныя. Кажуць, у ценю вялікага дрэва нічога не расце. І зноў разбураны стэрэатып: маючы настаўнікамі выдатных асобаў, Зоя Літвінава не стала ні іх эпігонам, ні паслядоўнікам — абрала ўласны шлях.

Станаўленне яе таленту прыпадае на так званы “суворы стыль”. Але відавочна, што ў рамках гэтага напрамку ёй было цесна. Бо цягнула мастачку далей, за межы тэмы і сюжэта, да абстрактнай формы і самадастатковасці колеру. Менавіта на гэтым шляху, на гэтым напрамку пошукаў яе чакалі найбольшыя дасягненні. Але да чыстай абстракцыі Літвінава не дайшла, спыніўшыся літаральна ў некалькіх кроках ад яе. Магчыма таму, што зразумела: і там, у беспрадметным жывапісе, таксама ёсць свой канон, прычым распрацаваны не менш грунтоўна, чым у рэалістычным мастацтве. А Зоя Літвінава вышэй за ўсё шануе свабоду. Гэта адчуваецца і ў яе станковых карцінах, і ў манументальных роспісах. І яшчэ: яе роспісы грамадскіх будынкаў (палацы культуры, кінатэатр, санаторый) нагадваюць аздобу храмаў, а аздоба храмаў вабіць сваёй дэмакратычнасцю.

Пётра ВАСІЛЕЎСКИ

“Мінулае”.

СНЕЖАНЬ

ПН АЎТ СР ЧЦ ПТ **СБ** **НДЗ**

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ЯЗЭП ДРАЗДОВІЧ

(13 кастрычніка 1888 — 15 верасня 1954)

“Марсіянамі” ў наш век заведзена называць людзей не ад гэтага свету. Драздовіч адпавядае такому эпітэту паводле ўсіх параметраў — і зусім не толькі таму, што краявіды Марса не раз траплялі на яго візіянерскія палотны.

Гэты мастак не меў ні высокіх узнагарод, ні прызнання сярод багемы. Ланцужок фактаў яго біяграфіі — суцэльная няўрымслівая барацьба за выжыванне. Зрэшты, нават у самых цяжкіх часінах ён заўсёды дбаў не толькі пра сябе. Летуценнік-“марсіянін” увесь час імкнуўся стаць на цвёрдую глебу, шукаючы сябе ў шчырым служэнні грамадству, народу, беларускай культуры. Ён багата зрабіў таксама і на гэтай ніве — як педагог, археолаг, даследчык мінуўшчыны, дзеяч нацыянальнага руху.

У ім арганічна спалучаліся навука і візіянерства, космас і чыста сялянская любоў да роднай прыроды, асветніцтва і анахарэцтва. Ягоны ўніверсальнасць меў папраўдзе рэнесансавы размах, а лёгкі прысмак дзівацтва толькі надаваў яму дадатковы каларыт.

Мастак настолькі не адпавядаў сваёй эпосе, што ў самы драматычны момант гэта нават яго выратавала. Сталінскія рэпрэсіі, якія закранулі самых шчырых адэптаў савецкага ладу, зрыньваючы долу тых, хто лічыў сябе валадарамі жыцця, гэтага маргінала абмінулі. Зрэшты, яму ўсё адно не ўдалося пазбегнуць трагічнага фіналу. Як згадаць аднавяскоўцы, пахавалі яго нават без труны — у прасціне.

Аднак угразнуўшы нагамі ў побытавую багню, Драздовіч, тым не меней, працягваў глядзець на зоры. Таму “расінхранізацыя” са сваім часам і месцам у яго выпадку азначае не толькі няўдачлівасць, але і сапраўдны творчы нон-канфармізм, павучальны для сённяшняга камерцыялізаванага веку. Своеасаблівай узнагародай такой жыццёвай пазіцыі стала ўпісанне творчай практыкі мастака ў зусім іншую сістэму культурных каардынат.

Менавіта Драздовіч як ніхто з суайчыннікаў адпавядае магістральнай “ідэі фікс” сусветнага мастацтва XX стагоддзя. Мастак стаў разглядацца як аўтар не тэхнічна дасканалых палотнаў і нават не вынаходлівых вобразаў, але — не больш і не менш — уласнага сусвету. Драздовіч ствараў найперш менавіта яго — не карціны, скульптуры, графіку і тэарэтычныя работы. А ягоныя творы — гэта перадусім карты, турыстычныя дапаможнікі і, зразумела, выявы (уключна з сэлфі) таго сусвету.

МУЗЕІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20.

Тэл.: 327 45 62.

Экспазіцыі:

- "Мастацтва Беларусі XII — XVIII стст.;"
- "Мастацтва Беларусі XIX — пач. XXI стст.;"
- "Мастацтва Беларусі XX — пач. XXI стст.;"
- "Мастацтва Расіі XVIII — пач. XX стст.;"
- "Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.;"
- "Мастацтва краін Усходу XIV — XX стст.;"

Выставы:

- Выставачны праект "Святых непадзеленай Царквы" — да 20 лютага.
- Выстава "Валерый Шкаруба. Жывапіс" — да 21 студзеня.
- Юбілейная выстава народнага мастака Рэспублікі Беларусь Віктара Грамыкі (прымеркавана да 95-годдзя мастака) — да 2 лютага.
- Выстава "Сімфонія жыцця" (да 70-годдзя жывапісца і графіка Мікалая Таранды) — да 7 студзеня.
- Выстава "Паэтыка пейзажаў Сямёна Дамарада" — з 10 студзеня да 11 лютага.
- Выстава Алега Карповіча, прысвечаная 90-годдзю газеты "СБ. Беларусь сёння", "Партрэт і сяброўскі шарж" — да 19 студзеня.

Філіялы музея

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І ПАЛОВЫ XIX ст."

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а. Тэл.: 327 88 78.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Інтэр'еры шляхецкай сядзібы".
- "Жыццё і творчасць Валенція Ваньковіча".
- "Сядзібны партрэт XVII — сяр. XIX стст.".
- Выстава моды і аксесуараў эпохі Рамантызму з калекцыі Ігара Сурмачэўскага "І паланэз пачаць пара" — да 13 студзеня.
- Выстава акварэлі Ларысы Стрыжак і Наталлі Харольскай "Мы любім кветкі..."

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА Ё В. РАЎБІЧЫ

Спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён. Тэл.: 507 44 69.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Жаночы сусвет" — да 11 сакавіка.
- Дзіцячая навагодняя праграма "На Каляды ў музей!" — 6 студзеня. Пачатак у 9.30.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. К.Маркса, 12. Тэл.: 327 43 22.

Экспазіцыі:

- Абноўленая экспазіцыя "Старажытная Беларусь".
- "Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы".
- Бестэрміновая акцыя "Адзіны білет", якая дазваляе

мінчанам і гасцям сталіцы наведаць музей і яго шэсць філіялаў, набыўшы ўсяго адзін білет у любым з іх.

■ Аўтарскі праект Ахрэма Белабровіка VKL3D.

■ Акцыя "Воляе п'яніна" — кожны дзень з 16.00 да 19.00.

Выставы:

- Выстава "Беларусь: адраджэнне духоўнасці".
- Выстава "Ад рымскага дэнарыя да беларускага рубля".
- Выстава "Кракаўскія калядныя батлейкі" (падрыхтавана Гістарычным музеем горада Кракава і Польскім інстытутам у Мінску) — да 14 студзеня.
- Выстава "Моднае стагоддзе" — да 10 студзеня.
- Святочная праграма да Новага года.

Філіялы музея

ДОМ-МУЗЕЙ І З'ЕЗДУ РСДРП г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 31а. Тэл.: 290 68 47.

- Абноўленая экспазіцыя, прымеркаваная да 100-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі (залы дапоўненыя новымі прадметамі амаль з усіх фондавых калекцый музея).
- Экспазіцыйны праект "Мінск 1917", прысвечаны гісторыі горада ў рэвалюцыйны 1917 год — да 14 студзеня.

МУЗЕЙ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ

г. Мінск, вул. К.Маркса, 38. Тэл.: 327 46 11.

■ Пастаянная экспазіцыя.

МУЗЕЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛОГІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. К.Маркса, 12. Тэл.: 327 06 33.

Экспазіцыі:

- "Сезонныя змены".
- "Вадаёмы і насельнікі прыбярэжных раслін".
- "Хвойны тып лесу і насельнікі змяшанага лесу".
- "Насельнікі ліставога і змяшанага лесу".
- "Ахоўныя прыродныя ўчасткі, рэдкія віды жывёл".
- Выстава "Жывыя цмокі" — да 25 лютага.

г. Мінск, вул. Казінца, 117 (будынак кінатэатра "Электрон").

Тэл.: +37529 123 60 53.

- Выстава "Сафары парк".
- Атракцыён "Стужачны лабірынт".
- Атракцыён "Лазерны квэст".

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

г. Мінск, Музычны зав., 5. Тэл.: 220 26 67.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Вытокі тэатральнай і музычнай культуры на беларускіх землях"; "Музычная і тэатральная культура Беларусі ў X — XIX стст."; "Беларуская музычная культура XX ст."; "Тэатральная культура Беларусі XX ст.".
- Выстава дзіцячай творчасці "Калядныя замалёўкі — 2017" — да 21 студзеня.

У МІНСКУ ГАЗЕТУ "КУЛЬТУРА" МОЖНА НАБЫЦЬ У НАСТУПНЫХ КРОПКАХ

МАГАЗІНЫ "БЕЛСАЮЗДРУК" КІЁСКИ "БЕЛСАЮЗДРУК"

- Падземны пераход ст.м. "Пятроўшчына".
- Падземны пераход ст.м. "Плошча Перамогі".
- Праспект Незалежнасці, 44.
- Вуліца Валадарскага, 16.

- ст.м. "Няміга", вул. М. Багдановіча.
- Праспект Пераможцаў, 5.
- Вуліца Рабкораўская, 17.
- Праспект Незалежнасці, 168, В.
- Вуліца Лабанка, 2.

ГАСЦЕЎНЯ

УЛАДЗІСЛАВА ГАЛУБКА

г. Мінск, вул. Старавіленская, 14. Тэл.: 286 74 03.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Старая, старая кухня" — да 7 студзеня.
- Персанальная выстава жывапісу Сняжаны Віцецкай "Час шукаць" — з 11 да 28 студзеня.
- Майстар-класы:
 - Музейныя заняткі "Тэатральная лялька" для дзяцей 5+.
 - Інтэрактыўныя музейныя заняткі "Асновы акцёрскага майстэрства" для дзяцей ад 5 да 10 гадоў.

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА КІНО

г. Мінск, вул. Свядрлова, 4. Тэл.: 327 10 75.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Персанальная выстава "Усяго?!" Таццяны Жыткоўскай, кінарэжысёра і мастака-пастаноўшчыка Студыі анімацыйных фільмаў "Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм" — да 14 студзеня.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8. Тэл.: 327 11 66; 203 07 92.

- Музей працуе: пн. — выхадны, аўт. — нядз. — ад 10-й да 18-й, сер. — ад 12-й да 20-й.
- Пастаянная экспазіцыя.
- Часовая экспазіцыя "У баях за Айчыну. Дзейнасць спецгруп НКУС-НКДБ СССР-БССР на акупаванай тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 1941 — 1944 гг." — да 31 студзеня.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19. Тэл.: (8-01770) 2 06 60, 2 06 02; +37529 551 80 51, + 37529 190 31 49.

- Палацавы ансамбль
- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава абрэзкавай мазаікі Маргарыты Котавай "Нясвіж. Бег стагоддзяў" — да 14 студзеня.
- Выстава "Гарнітурная лялька і кабінетная бронзавая скульптура" з калекцыі Мікалая і Аллены Байрачных — да 4 лютага.
- Гістарычны квэст "Таямніцы і загадкі палаца Радзівілаў". Па папярэдніх заяўках. Сектар экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці Вул. Гейсіка, 1.
- Пастаянная экспазіцыя.

Ратуша Вул. Савецкая, 3.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Квэст "Выходкі старога захавальніка".

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць.

Тэл.: (8-01596) 2 82 91, (8-01596) 2 82 70.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Навагодняя казка ў Мірскім замку" — да 15 студзеня.
- Тэатралізаваная экскурсія "І зноў ажываюць паданні".
- Экскурсія з элементамі дэгустацыі "У госці да Пана Каханку".
- Дзіцячая тэатралізаваная экскурсія "Чароўная гісторыя ў Мірскім замку".
- Музейныя заняткі.
- Музейная фотапляцоўка.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ ЯКУБА КОЛАСА

г. Мінск, вул. Акадэмічная, 5. Тэл.: 294 91 96.

Экспазіцыі:

- "Якуб Колас. Жыццё і творчасць".
- Экспазіцыя "Склеп" на сядзібе Якуба Коласа.
- Выстава графікі Настассі Вальс "Мір жанчыны ў літаратуры: ад Ліліт да Лаліты".
- Тэматычныя экскурсіі і лекцыйныя заняткі.
- Тэатралізаваныя прадстаўленні паводле беларускіх народных казак.
- Музейныя майстар-класы і заняткі.
- Мультымедычны комплекс "Чалавек. Асоба. Час".
- Пешая экскурсія "Мясцінамі Коласа ў Мінску".
- Інтэрактыўныя праграмы для сямейных наведвальнікаў, квэст-гульні "Таямніцы дома Песняра".
- Святочная праграма для дзяцей "Да Коласа на Новы год".
- "Самы лепшы дзень" (дзень нараджэння ў музеі).
- Віншаванне ад музея, фотасесія "У дзень вяселля — у музей!".

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЕЙ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Янкi Купалы, 4. Тэл.: 327 78 66.

Экспазіцыі:

- Пастаянная экспазіцыя "Шляхі" з праглядам роліка ў 3D-фармаце і інтэрактыўнай зонай для дзяцей "Хлопчык і лётчык", галаграфічным тэатрам.
- Інтэрактыўныя музейныя праграмы "У пошуках папараць-кветкі", "Вячоркі".

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ГОРАДА МІНСКА

г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10. Тэл.: 321 24 30.

Філіялы Музея гісторыі горада Мінска

ГАРАДСКАЯ МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ ТВОРАЎ Л.Д. ШЧАМЯЛЁВА

г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыя:

- "Жыццёвы і творчы шлях народнага мастака Беларусі Леаніда Шчамялёва".
- Выстава "Гарадскія патэрны ў калядныя святы" — да 14 студзеня.
- Выстава дзіцячага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва "Цуд на Каляды!" — да 21 студзеня.

МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ МІХАІЛА САВІЦКАГА

г. Мінск, пл. Свабоды, 15. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыі:

- "Мастак. Грамадзянін. Герой". Прысвечана ганароваму грамадзяніну г. Мінска Міхаілу Савіцкаму.
- "Мінск губернскай. Шляхецкі побыт".
- Выстава жывапісу Сілвы Лінартэ (Латвія) "Адлюстраванне" — да 4 лютага.
- Выстава "Аголеная натура" — да 7 студзеня.
- Выстава "Тры чарапахі" (з прыватнай калекцыі мінскага архітэктара Любові Нардшэйн) — да 14 студзеня.

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ РАТУША

г. Мінск, пл. Свабоды, 2а. Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыя:

- "Мінск у гістарычнай прасторы. Картаграфічны кабінет".

МУЗЕЙ "ЛОШЫЦКАЯ СЯДЗІБА"

г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 8.

■ Пастаянная экспазіцыя.

ФЛІГЕЛЬ ЛОШЫЦКАГА СЯДЗІБНА-ПАРКАВАГА КОМПЛЕКСУ

г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 10. Тэл.: 285 18 86.

Экспазіцыя:

- "Кола часу" — прадметы гарадской і сялянскай культуры кан. XIX — сяр. XX стст.

ЭКСПАЗІЦЫЯ "КАРЭТНАЯ"

г. Мінск, вул. Кірылы і Мяфодзія, 8. Тэл.: 321 24 30.

- "Сані • вазок; каляска • брычка; карэта • вупраж" (пастаянная экспазіцыя па гісторыі гужавога транспарту жыхароў Мінска XIX — пачатку XX стст.).
- Віртуальная гульня "Карэтны майстар".

ЭКСПАЗІЦЫЯ "МІНСКАЯ КОННАЯ ЧЫГУНКА"

г. Мінск, вул. Кірылы і Мяфодзія, 6.

- Экспазіцыя складаецца з некалькіх раздзелаў, якія распаўядаюць пра жыццё Мінска 1890 — 1920-х гг.

АРТ-ГАСЦЕЎНЯ "ВЫСОКАЕ МЪСТА"

г. Мінск, вул. Герцэна, 2а. Тэл.: 321 24 30.

- Выстава ўдзельнікаў і сяброў фотаклуба "Мінск" "Справаздача пад Новы год" — да 14 студзеня.

ГОМЕЛЬСКИ АБЛАСНЫ МУЗЕЙ ВАЕННАЙ СЛАВЫ

г. Гомель, вул. Пушкіна, 5. Тэл.: (8-0232) 77 57 41.

- Пастаянная ваенна-гістарычная экспазіцыя.
- Пастаянная выстава тэхнікі на адкрытай пляцоўцы.
- "Музей крыміналістыкі".
- Выстава "Гомель і гамяльчане напярэдадні і ў гады Першай сусветнай вайны" (выставачная зала).
- Выстава "Бітва матораў" (хол музея).

ЛІДСКІ ГІСТОРЫКА-МАСТАЦКІ МУЗЕЙ

г. Ліда, вул. Перамогі, 37а. Тэл.: (8-0154) 53 50 64.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Прырода Лідчыны".
- "Сучаснае мастацтва краю" (жывапіс, графіка, скульптура, мастацкае шкло).

Выставы:

- Выстава "Майстэрня заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі, сябра Саюза мастакоў Беларусі Уладзіміра Мурашвера".
- "Вядзем пачатак мы ад Гедыміна...".
- Мемарыяльны пакой Валянціна Таўлая.
- Выстава са збору А.Фішбайна "Рэчы побыту канца XIX — пачатку XX стст.".
- Музейна-вобразная зала "Хрушчоўка 60-х".
- Выстава "Вайны свяшчэнныя старонкі".
- Выстава "Надзейны шчыт краіны".
- Выстава "Падарожжа ў гарадскі і сельскі побыт".
- Выстава "Жыве мая ліра нанова!"

НАВАГРУДСКІ ГІСТОРЫКА-КРАЯЗНАЎЧЫ МУЗЕЙ

г. Навагрудак, вул. Гродзенская, 2. тэл. (8-01597) 2 14 70.

■ Пастаянная экспазіцыя:

- "Гісторыя Навагрудчыны са старажытных часоў да Вялікай Айчыннай вайны".

г. Навагрудак, вул. Мінская, 64-66.

■ Экспазіцыя:

- "Музей яўрэйскага супраціўлення ў Навагрудку".

ДОМ-МУЗЕЙ АДАМА МІЦКЕВІЧА Ў НАВАГРУДКУ

г. Навагрудак, вул. Леніна, 1. Тэл.: (8-01597) 2 43 40 (каса).

■ Пастаянная экспазіцыя:

- "Жыццё і творчасць Адама Міцкевіча".
- Пастаянныя выставы: "Святло кухні Міцкевічаў", "Малюнкi сельскага жыцця", "Пан Тадэвуш" праз час і народы".

ГАЛЕРЭІ

"УНІВЕРСИТЭТ КУЛЬТУРЫ"

г. Мінск, пл. Кастрычніцкая, 1. Тэл.: 327 26 12.

- Выстава-прэзентацыя "Таямніцы ілюстраванай старонкі" — да 6 студзеня.

УВАГА! ТУТ МАГЛА БЫЦЬ ВАША АФІША!

Звяртайцеся:
+375 17 286 07 97,
+375 17 334 57 41 (факс)
kultura@tut.by

ТЭАТРЫ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай камуны, 1. Тэл./факс: 334 11 56.

- 6 — "Шчаўкунок, або Яшчэ адна калядная гісторыя" (балет у 2-х дзеях) П. Чайкоўскага (з удзелам артыстаў балета Вялікага тэатра Беларусі і навучэнцаў харэаграфічнай гімназіі-каледжа). Пачатак а 12-й.
- 6 — "Іяланта" (опера ў 2-х дзеях) П. Чайкоўскага.
- 9 — "Рыгалета" (опера ў 2-х дзеях) Дж. Вердзі. У партыі Герцага — Міхаіл Малафій (Украіна).

- 9 — Вечар гітарнай музыкі "Ад класікі да сучаснасці". Камерная зала імя Л.П.Александроўскай). Пачатак у 19.30.
- 10 — "Вечар рамансаў" (канцэрт з удзелам салістаў і аркестра тэатра).
- 11 — "Бахчысарайскі фантан" (балет у 3-х дзеях) Б. Асаф'ева.
- 13 — Вялікі навагодні баль. Пачатак у 20.30.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АКАДЭМІЧНЫ МУЗЫЧНЫ ТЭАТР

г. Мінск, вул. Мяснікова, 44. Тэл